

Tollbamondás

Lotz János 1947-től 1967-ig a New York-i Columbia Egyetem Nyelvészeti Tanszékének volt a professzora. Az egyetemi hallgatók nagyon kedvelték az előadásait, gyakran még azok is részt vettek az óráin, akik nem is nyelvészetet tanultak. Egyik tanítványa, Robert Austerlitz, aki később kollégája, majd nyelvészeti kutatásainak folytatója lett, a következőképpen nyilatkozott róla: „Kiváló tanár volt, előadásait világosság, a problémák nagyvonalú és érzékletes bemutatása jellemezték, és csípős, de humorba mártott aforizmák kísérték. Hihetetlenül gyors felfogású és páratlan emlékezőtehetséggel megáldott ember volt, akinek sokszor terhére volt környezete észjárásának lassúsága. Diákjaival mégis rendkívül türelmesen bánt. Nyelvész volt, akit szenvedélyesen érdekelt az irodalom, a költői nyelv, benne a metrika sajátosságai. Ugyanakkor jártas volt a matematikai logika világában, a kombinatorika és topológia tudományában is, ami filozófiai indíttatású nyelvészeti érdeklődéséből fakadt. A fonetika iránti kíváncsisága elvezette a fizika, közelebbről az akusztika tanulmányozásához. Egy amerikai laboratóriummal együttműködve, az ő felügyelete alatt jött létre a magyar nyelv hangjairól készült máig legjobb röntgenfilm 1960-ban.”

(Simoncsics Péter nyomán)

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Robert Austerlitz

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Javítás: Minden hibáért (vesszőhibáért is!) 1 pont levonás jár a 20 pontból.

Helyesírási feladatok – MEGOLDÁSOK

1. A következőkben az egyik hungarikumunkról olvashatsz. Tedd ki az írásjeleket a szövegben! 5/
(A pontszám nem a hiányzó írásjelek számát jelöli.)

Magyar akácméz

A Kárpát-medence egyedi klímájában élő hatalmas akácosok teszik különlegessé a magyar akácmézet. Ekkora kiterjedésű, tisztán akácerdőkből álló területek más tájakon nincsenek. A magyar akácméz világos, lágy, kevésbé savas, akácvirág illatú méz. A csaknem színtelentől az enyhén sárgásig terjednek színárnyalatai. Magas cukortartalma miatt nem kristályosodik, évekig folyékony marad. Íze nem karakteres, emiatt fogyasztása a mézzel ismerkedők számára ajánlható. Az akácméz kiváló minősége miatt évtizedek óta keresett exportcikk. A mézkivitel fő célországai: Németország, Franciaország, Olaszország és Nagy-Britannia.

(Forrás: <http://www.hungarikum.hu>)

Minden egyes hibáért (írásjel elmulasztása vagy helytelen használata) 1 pontot vonjunk le a maximálisan adható 5-ből.

2. Írd le az alábbi szavakat, illetve számokat -val/-vel ragos alakjukkal! 12/

Ivett-tel	méhhel/méhvel <i>Mindkét megoldás elfogadható.</i>
szonettel	Adyval
Czárhtal	Félixszel
dzsesszel	Papp-pal
8-cal	Babitscsal
20%-kal	byte-tal (ejtsd: bájt)

3. A következő mondatok mindegyikében van helyesírási hiba. Írd le a vonalra helyesen a mondatokat! 15/
(A pontszám nem a hibák számát jelzi.)

Ehhez bizony nem fűlik a foga!

Ettől függetlenül ugyanahhoz a csapathoz tartozunk.

Az effajta nézetek mindig ekkora visszhangot váltanak ki.

Biztosan ekkorra tervezitek az indulást?

Ez egy afféle ijesztgetésnek/ijesztegetésnek szánt mondat volt.

Én is afele az úti cél felé igyekszem, amelyik felé te.

Afölköti örömeiben, hogy sikerült a vizsgája, nagyon örvendezett, emellett rögtön felhívta a bátyját.

Minden egyes helyesírási hibáért 1 pontot vonjunk le a maximálisan adható 15-ből.

4. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!**10/**

jel-i-ge	kör-út
gengsz-ter	disz-szer-tá-ci-ó
meg-e-mel	be-gu-bó-dzik
fi-xál	mo-nar-chi-a
ha-lan-dzsa	leg-al-só

5. Alkoss mondatokat az alábbi szópárokkal a jelentéskülönbség érzékeltetésére! A szavakat toldalékolhatod, és igekötőt is kapcsolhatsz hozzájuk.**6/**

lával – lábbal

Pl.: Sikerült kilábalnom ebből a nehéz helyzetből.

Bal lábbal rúgta a gólt a híres focista.

keleti – kelleti

Pl.: Nagyon hűvös levegő érkezett a keleti széllel.

A barátnőm állandóan kelleti magát a fiúk előtt.

meny – menny

Pl.: A menyem finoman főz.

A jó emberek a mennybe kerülnek.

6. Pótold a felszólító módú igékben a hiányzó betűt/betűket!**12/***A magázódó tornatanár így szól órán a diákokhoz:***Áll**janak szépen tornasorba!**Mondj**ák el, ki hiányzik!**Ró**ják szépen az iskolaköröket!**Higgy**enek magukban, menni fog a szekrényugrás!**Má**sszanak fel a kötélre!**Jö**jjenek közelebb a bordásfalhoz!**Dobbant**sanak egy nagyot ugrás előtt!**Hadd** lássam, ki a legügyesebb!Ne heveré**ss**zenek a szivacsokon!Most pedig ját**ss**zanak, amit akarnak!**Olts**ák el a lámpát a teremben óra után!Ne fele**j**tsenek/fele**d**jenek el cipőt váltani!**Összesen: 60 pont****Elért pontszám: _____**

1. Válaszolj a kérdésekre!**8/**

- a) Melyik tanévben indult a verseny? **2006-2007. tanév**
- b) Hányan nem jutottak be az országos döntőbe a megyei versenyzők közül? **900-152=748**
- c) Igaz vagy nem? Az előző tanévben hatvankét iskola nevezett a versenyre. **hamis**
- d) Melyik évszakban volt az országos döntő 2022-ben? **tavaszi**
- e) Hány éve kezdte Lotz János a gimnáziumot? **99**
- f) Hányadik verseny az idei? **17.**
- g) Elvileg hány szalag került fel az emléktáblára? **62**
- h) Hány éve volt a bonyhádi gimnázium alapításának 200. évfordulója? **16**

2. Internetes forrás**3/**

- a) Milyen témakörökben jelent meg a cikk az interneten?
helyi közélet magyar nyelv
- b) Mikor jelent meg az interneten a cikk szövege? **2022.04.05. 18 óra 13 perc**
Csak a teljes időpont kaphat 1 pontot.

3. Vizsgáld meg a teljes szöveg címét!**6/****3 különböző tevékenységet írd a címmel kapcsolatban!**

Tevékenységek, amikre vonatkozik a cím	Akik érintettek ebben a tevékenységben
versenyzés	diákok/versenyzők
versenyszervezés	az iskolák tanárai (iskolai fordulóban pl.)
szalag felkötése stb.	az iskolákat képviselő diákok

*Sokkal több megoldás is elképzelhető, a szövegrészek alapján különösen.
A megoldásokat **párban kell** elfogadnunk. Tehát soronként 2 pont vagy 0 pont.*

4. Fejezd be a mondatokat néhány szóval! A szándékot minden mondatban egy főnévi igenév hordozza!**3/**

Azért nevezett 2200 diák a versenyre, mert pl. győzni akarnak/nyerni szeretnének/megmérettetni szeretnék a tudásukat/stb.

Azért kötnek szalagot az emléktáblára az országos döntő résztvevői, mert pl. képviselni fogják az iskolájukat/szeretnék kifejezni tiszteletüket/stb.

Azért készítették emléktáblát a gimnáziumban, mert pl. őrizni szeretnék Lotz emlékét/Lotzra emlékezni fog az utókor is/stb.

Azokat a megoldásokat fogadjuk el, amelyek nyelvhelyességi szempontból kifogástalanok, és szerepel bennük főnévi igenév.